

Nr 347

Av herr **Pettersson, Harald, m. fl.**, om hälsokontroll av den vuxna befolkningen.

(Lika lydande med motion nr 399 i Andra kammaren)

Förebyggande hälsoundersökningar förekommer i viss utsträckning i vårt land. Hit hör den förebyggande mödra- och barnvården, den hälsovårdande verksamheten vid skolorna och hälsokontrollen av den manliga ungdomen i samband med värnpliktstjänstgöringen. En masstidigdiagnostik av sjukdomar i större skala för hela befolkningen har hittills mera allmänt förekommit endast i fråga om tuberkulos genom tuberkulinprov och skärmbildsundersökningar. Numera omfattar skärmbildsundersökning även hjärtat, varigenom vissa sjukdomssymptom i detta organ kan upptäckas på ett tidigt stadium. En mera omfattande hälsokontroll har dock genomförts för de anställda av vissa industriföretag.

Målsättningen är givetvis att hälsoundersökningarna snarast möjligt skall kunna byggas ut så att hela befolkningen kan omfattas av en periodisk hälsoövervakning. Riksdagen underströk i fjol vid behandlingen av frågan om hälsovården och den öppna sjukvården i landstingsområdena angelägenheten av förebyggande åtgärder och tidig diagnostik, när det gäller sådana sjukdomar som cancer, hjärt- och kärlsjukdomar, sockersjuka och reumatiska åkommor. I propositionen i sammanhanget uttalades att möjligheter att införa en allmän hälsokontroll icke skulle komma att föreligga inom de närmaste åren men att en sådan reform dock borde realiseras så snart förutsättningar härför skulle visa sig vara för handen.

I årets statsverksproposition framlägges förslag om anordnande försöksvis av mer allsidig hälsokontroll i anslutning till skärmbildsverksamhet i Värmlands län. Denna kontroll avses bli baserad främst på ingående kemisk blodanalys med hjälp av högautomatiserad laboratorieapparat. Genom denna undersökning avser man att kunna påvisa ett flertal av de vanligaste sjukdomarna, avseende bl. a. hjärta, blodkärl, lever och njurar, liksom även tumörsjukdomar. Det initiativ som härmed tagits är givetvis att hälsa med tillfredsställelse.

ÖHS-kommittén tog i sitt 1958 avgivna betänkande upp frågan om olika slag av hälsoundersökningar för vuxna och framhöll härvid att största uppmärksamheten alltjämt borde ägnas den typ av undersökningar som särskilt är inriktad på hälsotillståndet inom vissa grupper, vilka antingen är

utsatta för speciella hälsorisker eller vilkas hälsa är av särskild betydelse från allmän hälsosynpunkt. Kommittén hade för avsikt att mera ingående behandla spörsmålet i ett senare betänkande. I de förnyade direktiv som inrikesministern lämnade ÖHS-kommittén 1958 uttalades emellertid att spörsmålet om en allmän hälsokontroll icke nu borde behandlas av kommittén. Enligt årets riksdagsberättelse skall ÖHS-kommittén slutföra sitt arbete i början av innevarande år. Några ytterligare direktiv synes inte ha tillförts kommittén.

En periodisk hälsokontroll av hela befolkningen framstår som angelägen främst ur humanitär men även ur samhällsekonomisk synpunkt. Produktionen åsamkas betydande förluster genom sjukdomarna. Såsom framgått av det föregående har man inom regeringen dock inte för avsikt att genomföra någon mera allmän hälsokontroll under de närmaste åren. Dröjsmålet med denna viktiga angelägenhet har motiverats främst med den rådande bristen på läkare och sjukvårdspersonal i övrigt. Naturligtvis kan det finnas skäl för denna inställning, men dessa bör dock enligt vår mening inte överdrivas. En allmän hälsokontroll blir givetvis arbetskrävande. Men å andra sidan torde en hälsokontroll medföra att många sjukdomsfall kan förebyggas och att i många andra fall sjukdomarna kan botas på ett tidigare stadium med förkortade behandlingstider som följd och därmed också minskad belastning på sjukvården. Sådan har utvecklingen varit i fråga om tuberkulosen.

Det synes oss angeläget att strävandena att genomföra en allmän hälsokontroll intensifieras. Det torde dock vara riktigt att utbyggnaden härvid måste ske successivt. I enlighet med vad ÖHS-kommittén uttalat kan det härvid också vara motiverat att särskilt inrikta sig på vissa grupper. Enligt vår mening är det dock lika angeläget att låta hälsoundersökningarna i den första etappen omfatta de sjukdomar som i särskilt hög grad hotar befolkningen. Härmed avser vi i första hand cancer samt hjärt- och kärlsjukdomar. Dessa sjukdomar medför höga dödlighetsciffror redan för åldrarna 40—50 år.

Det synes oss vara möjligt att redan inom de närmaste åren genomföra en hälsoundersökning av hela den vuxna befolkningen beträffande förekomsten av främst cancer samt hjärt- och kärlsjukdomar. En plan för en sådan hälsokontroll, omfattande hela landet, bör skyndsamt upprättas. Härvid bör även kostnadsfrågan prövas. Om en sådan hälsokontroll skall kunna genomföras under de närmaste åren, torde det få anses nödvändigt att staten svarar för de därmed förenade kostnaderna.

Med stöd av vad ovan anförts får vi hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om att en plan för hälsokontroll av hela befolkningen med

avseende främst på cancer samt hjärt- och kärlsjukdomar skyndsamt måtte upprättas och föreläggas riksdagen.

Stockholm den 25 januari 1962

Harald Pettersson

Torsten Andersson

Gärda Svenson

Ernst W. Olsson

T. V. Mattsson

Thorsten Larsson

Ivan Svanström

Eric Carlsson